

Tác động của dịch bệnh Covid-19 đến hoạt động lưu trú du lịch tại thành phố Cần Thơ

Huỳnh Văn Đà*, Nguyễn Hữu Nghị**, Đào Ngọc Cảnh***

Nhận ngày 3 tháng 5 năm 2021. Chấp nhận đăng ngày 4 tháng 9 năm 2021.

Tóm tắt: Trong bối cảnh dịch bệnh Covid-19 đang còn diễn biến phức tạp, ngành du lịch thành phố Cần Thơ gặp phải nhiều khó khăn và thách thức. Covid-19 gây thiệt hại nặng nề và ảnh hưởng nghiêm trọng đến các hoạt động kinh doanh và phát triển du lịch, trong đó có lĩnh vực lưu trú du lịch. Bài viết¹ tập trung vào mức độ tác động của dịch bệnh Covid-19 đối với lĩnh vực lưu trú du lịch trên địa bàn thành phố Cần Thơ và những biện pháp mà đơn vị kinh doanh lưu trú du lịch đã thực hiện nhằm ứng phó với dịch bệnh cũng như phục hồi hoạt động kinh doanh, từ đó, đề xuất các giải pháp khắc phục tác động của dịch bệnh và hướng khôi phục hoạt động kinh doanh lưu trú du lịch sau đại dịch Covid-19. Kết quả cho thấy, lĩnh vực lưu trú du lịch của thành phố bị ảnh hưởng nặng nề. Tuy nhiên, nhờ chính sách du lịch nội địa và áp dụng một loạt các biện pháp tức thời, lĩnh vực lưu trú vẫn có thể tồn tại và phục hồi trong và sau đại dịch.

Từ khóa: Cần Thơ, Covid-19, lưu trú du lịch.

Phân loại ngành: Xã hội học

Abstract: In the context of the complicated development of the Covid-19 pandemic, the tourism industry in Can Tho city faces many difficulties and challenges. Covid-19 has caused heavy damage and seriously affected business activities and tourism development, including the tourism accommodation sector. The article focuses on the impact of the Covid-19 pandemic on the tourist accommodation sector in Can Tho city, and the measures that the tourist accommodation business has taken to cope with the pandemic as well as business recovery, thereby, proposing solutions to overcome the impact of the pandemic and directions to restore tourist accommodation business after the Covid-19 pandemic. The results show that tourist accommodation sector of the city has been severely affected. However, thanks to domestic tourism policy and the application of a series of immediate measures, the accommodation sector can still survive and recover during and after the pandemic.

Keywords: Can Tho, Covid-19, tourism accommodation.

Subject classification: Sociology

* Trường Đại học Cần Thơ. Email: hvda@ctu.edu.vn

** Trường Đại học Cần Thơ.

*** Trường Đại học Cần Thơ.

¹ Nghiên cứu này được tài trợ bởi Quỹ Phát triển khoa học và công nghệ Quốc gia (NAFOSTED) trong đề tài mã số: ĐXTN-2020.07.

1. Đặt vấn đề

Đại dịch Covid-19 đã và đang ảnh hưởng đến nhiều quốc gia trên toàn thế giới, trong đó có Việt Nam. Tuy các quốc gia đã và đang thực hiện nghiêm ngặt các biện pháp phòng, chống theo Tổ chức Y tế Thế giới (WHO) khuyến cáo, nhưng tình hình dịch bệnh vẫn không khả quan hơn khi các con số thống kê liên quan đến dịch bệnh Covid-19 thay đổi liên tục. Tính đến 18/01/2021, trên thế giới có hơn 95 triệu ca mắc Covid-19 với hơn 2 triệu ca tử vong, Việt Nam có hơn 1,5 nghìn ca mắc và 35 ca tử vong (Giang Vi, 2021). Hầu hết các quốc gia trên thế giới, trong đó có Việt Nam, phải áp dụng nhiều biện pháp để ngăn chặn lây lan của dịch bệnh, như: đóng cửa biên giới, dừng các hoạt động vận tải đường hàng không quốc tế và nội địa... Việc làm đó đã tạo ra một rào cản cho sự phát triển kinh tế, có ảnh hưởng rất lớn đối với ngành du lịch. Với Việt Nam, mặc dù Chính phủ đã hành động kịp thời và nhanh chóng triển khai các hoạt động phòng chống dịch bệnh và ở thời điểm đầu năm 2021 đã kiểm soát dịch bệnh rất tốt, nhưng vẫn không tránh khỏi tổn thất do Covid-19 gây ra. Trong bối cảnh thực tế, ngành Du lịch Việt Nam đã và đang phải đối diện với không ít khó khăn, thách thức. Theo Bộ trưởng Bộ Văn hóa, Thể thao và Du lịch năm 2020, doanh thu của du lịch Việt Nam tổn thất 23 tỷ USD do khách quốc tế giảm 80% và khách trong nước giảm 50% (Thiện Tâm, 2020).

Thành phố Cần Thơ là trung tâm du lịch vùng đồng bằng sông Cửu Long. Với lợi thế là đầu mối giao thông đường bộ, đường thủy và đường hàng không, Cần Thơ có vai trò quan trọng đối với sự phát triển của vùng với các chính sách mở rộng quan hệ, hợp tác và vốn tiềm năng sẵn có về văn hóa, kinh tế - xã hội, tạo điều kiện thuận lợi để thành phố này phát triển ngành du lịch. Trong những năm vừa qua, hoạt động du lịch ở thành phố Cần Thơ có những chuyển biến tích cực. Tuy nhiên, dưới tác động của đại dịch Covid-19, Cần Thơ cũng gặp phải nhiều khó khăn và thách thức, trong đó, du lịch là một trong những ngành chịu tác động trực tiếp và nặng nề nhất của dịch Covid-19, đặc biệt là lĩnh vực lưu trú du lịch. Câu hỏi được đặt ra là: trước những tác động mà dịch bệnh gây ra, lưu trú du lịch ở thành phố Cần Thơ đã và đang chịu những ảnh hưởng gì? Và cần những giải pháp gì để ứng phó, giảm thiểu tác động của dịch bệnh cũng như phục hồi hoạt động cho lĩnh vực lưu trú du lịch ở Cần Thơ? Những vấn đề trên sẽ được đề cập trong nội dung bài viết này.

Nghiên cứu này sử dụng phương pháp điều tra xã hội học để thu thập dữ liệu sơ cấp. Chúng tôi đã tiến hành thực hiện phỏng vấn và dùng bảng hỏi để thu thập thông tin trực tiếp của 80 công ty, doanh nghiệp, cơ sở hoạt động trong lĩnh vực lưu trú trong du lịch tại thành phố Cần Thơ. Thời gian điều tra, khảo sát được tiến hành từ tháng 10 năm 2020 đến tháng 3 năm 2021. Dữ liệu thu thập được sẽ được mã hóa và xử lý bằng phần mềm SPSS 16.0 với các phương pháp phân tích dữ liệu như thống kê mô tả dưới dạng phần trăm, giá trị trung bình... Từ những dữ liệu thu được, chúng tôi đã tiến hành phân tích, xử lý để làm cơ sở cho sự so sánh, đánh giá mức độ ảnh hưởng của dịch bệnh Covid-19 tới lĩnh vực lưu trú trên địa bàn thành phố Cần Thơ.

2. Khái quát tình hình dịch bệnh Covid-19

Ngày 11/03/2020, WHO đã tuyên bố SARS-CoV-2/ Covid-19 là một “dịch bệnh toàn cầu” với mức lây lan cho hơn 123 quốc gia/vùng lãnh thổ trên toàn thế giới và số người nhiễm virus lên đến con số 126.000 ca. Tính đến tháng 05/ 2021, thông tin từ hệ thống giám sát bệnh truyền nhiễm Việt Nam đã ghi nhận đã có 215 quốc gia/ vùng lãnh thổ trên toàn cầu có ca mắc Covid-19 với hơn 164 triệu ca mắc bệnh, trong đó có hơn 3,4 triệu ca tử vong. Tại châu Á, dịch bệnh Covid-19 vẫn không có dấu hiệu suy giảm mà còn đang diễn biến phức tạp với số ca tái phát bệnh gia tăng.

Đến tháng 5/2021, Việt Nam chính thức ghi nhận có 40 tỉnh/ thành phố xuất hiện dịch bệnh Covid-19 với tổng số 4.500 ca mắc bệnh, 37 ca tử vong. Đến thời điểm hiện tại đã có 4 lần sóng Covid-19 tấn công Việt Nam. Việt Nam đã trải qua các dịch bệnh bùng phát trong quá khứ như Ebola, SARS... nên đã đúc kết được nhiều bài học kinh nghiệm trong công tác phòng, chống dịch, giảm thiểu tác động và mức độ lây lan dịch, như: cần có hành động sớm và quyết liệt của các hệ thống chính trị, bộ ngành, sự đồng lòng của người dân. Chính vì thế, kết quả mà Việt Nam đạt được trong công tác phòng, chống cũng như điều trị bệnh nhân mắc Covid-19 đến thời điểm tháng 5/2021 là đáng được ghi nhận.

Thành phố Cần Thơ cũng như các tỉnh/ thành khác ngay từ khi phát dịch luôn tuân thủ những chỉ thị của Đảng và Nhà nước, thực hiện tốt công tác phòng, chống dịch ngay từ đầu. Thực hiện kiểm soát, kiểm tra y tế những công dân về từ vùng dịch. Thực hiện nghiêm các nguyên tắc cách ly an toàn và luôn chủ động trong việc ứng phó các tình huống phát sinh của dịch bệnh. Đặc biệt, luôn thực hiện nghiêm Chỉ thị số 16/CT-TTg (Thủ tướng Chính phủ, 2020) về việc: “Bảo đảm giãn cách xã hội, giữ khoảng cách giữa người với người, cộng đồng với cộng đồng. Nhằm giảm thiểu nguy cơ lây nhiễm cộng đồng, yêu cầu người dân ở nhà, hạn chế tối đa ra ngoài, trừ các trường hợp thật sự cần thiết...”. Do đó, đến tháng 5/2021, ở thành phố Cần Thơ chưa có ca nhiễm Covid-19 nào ngoài cộng đồng.

3. Khái quát về hoạt động du lịch và kinh doanh lưu trú du lịch tại thành phố Cần Thơ

Với những lợi thế về vị trí địa lý, điều kiện tự nhiên, tài nguyên thiên nhiên và cơ sở hạ tầng, hoạt động du lịch thành phố Cần Thơ những năm gần đây đã đạt nhiều kết quả khả quan. Năm 2019, thành phố Cần Thơ đón hơn 8,8 triệu lượt khách, thu nhập từ hoạt động du lịch mang lại hơn 4.435 tỷ đồng, đóng góp gần 5% GDP của thành phố. Việc phát triển du lịch của thành phố Cần Thơ đã tạo việc làm cho 39.300 lao động, trong đó có 13.100 lao động trực tiếp và 26.200 lao động gián tiếp. Để đáp ứng nhu cầu du lịch, thành phố Cần Thơ hiện có hơn 200 nhà hàng, cơ sở ăn uống, 275 cơ sở lưu trú du lịch, 22 vườn du lịch, 19 nhà nghỉ và 59 cơ sở kinh doanh lữ hành quốc tế và nội địa (Ái Lam, 2020). Trong thời gian tới, ngành du lịch thành phố Cần Thơ đặt mục tiêu thực hiện nhiều nhiệm vụ, giải pháp nhằm phát triển du lịch trở thành ngành kinh tế mũi nhọn của địa phương.

Với đà phát triển như trên, cùng với tiềm năng phát triển du lịch phong phú, Cần Thơ đã và đang đầu tư, phát triển hệ thống cơ sở hạ tầng lưu trú trên địa bàn thành phố ngày càng lớn mạnh và không ngừng nâng cao về cả số lượng lẫn chất lượng. Theo thống kê từ Sở Văn hóa, Thể thao và Du lịch thành phố Cần Thơ, năm 2014, thành phố Cần Thơ

có 200 cơ sở lưu trú đủ tiêu chuẩn phục vụ lưu trú trong du lịch, bao gồm: 181 khách sạn (trong đó hạng cao nhất là 5 sao), 6 nhà khách, 3 nhà nghỉ du lịch và 10 điểm vườn có cơ sở lưu trú. Đến năm 2017, số lượng cơ sở lưu trú trên địa bàn lên đến 270 cơ sở với gần 7.000 phòng, đáp ứng nhu cầu lưu trú cho khách du lịch đến Cần Thơ. Số cơ sở lưu trú tiếp tục tăng qua từng năm, đến năm 2019, thành phố Cần Thơ có 280 cơ sở lưu trú với quy mô gần 7.500 giường, trong đó có 150 cơ sở được thẩm định và xếp hạng (Sở Văn hóa, Thể thao và Du lịch thành phố Cần Thơ, 2020).

4. Ảnh hưởng của dịch Covid-19 đến hoạt động kinh doanh lưu trú du lịch tại thành phố Cần Thơ

Theo báo cáo của Sở Văn hóa, Thể thao và Du lịch Cần Thơ năm 2020, trong đợt bùng phát dịch bệnh lần 1, trên địa bàn thành phố Cần Thơ có đến 81 cơ sở lưu trú ngưng hoạt động, trong đó có 2 khách sạn 5 sao, 6 khách sạn 4 sao, 8 khách sạn 3 sao, còn lại là các khách sạn 1-2 sao, homestay... (Sở Văn hóa, Thể thao và Du lịch thành phố Cần Thơ, 2020). Dịch bệnh Covid-19 đã tác động trực tiếp đến các doanh nghiệp kinh doanh lưu trú, vì số lượng khách lưu trú giảm mạnh dẫn đến hoạt động kinh doanh bị ảnh hưởng nặng nề. Công tác quản lý, điều hành hoạt động kinh doanh doanh nghiệp lưu trú cũng gặp không ít khó khăn khi phải đối mặt với vấn đề nan giải. Mặt khác, các công ty, doanh nghiệp trên địa bàn còn phải tìm lời giải cho bài toán “bảo toàn nguồn nhân lực”. Đội ngũ nhân sự trong lĩnh vực lưu trú du lịch phải đối mặt với nhiều vấn đề như: bị giảm giờ làm, giảm lương hay thậm chí là mất việc.

Qua khảo sát, tìm hiểu và thu thập ý kiến đánh giá từ các doanh nghiệp đang kinh doanh lưu trú du lịch trên địa bàn thành phố Cần Thơ, có 8 doanh nghiệp đánh giá mức độ tác động của dịch bệnh Covid-19 đến cơ sở là ở mức độ trung bình, chiếm 10% trong số các doanh nghiệp cơ sở được khảo sát. Có 72 đơn vị cho là tác động từ mức nghiêm trọng trở lên, chiếm 90% số mẫu khảo sát. Từ đó, có thể nhận định rằng, dịch bệnh Covid-19 đã tác động rất nghiêm trọng đến hoạt động của doanh nghiệp lưu trú trong du lịch. Dưới đây là các phân tích cụ thể về thiệt hại do Covid-19 đối với hoạt động lưu trú du lịch (Bảng 1).

Bảng 1: Mức độ ảnh hưởng của dịch bệnh Covid-19 đến doanh nghiệp lưu trú du lịch tại thành phố Cần Thơ

Tiêu chí khảo sát	Mức thiệt hại thấp nhất (%)	Mức thiệt hại cao nhất (%)
Số khách hàng giảm	30	95
Doanh thu giảm	25	95
Công suất sử dụng giảm	20	95
Số nhân viên nghỉ việc	9	100

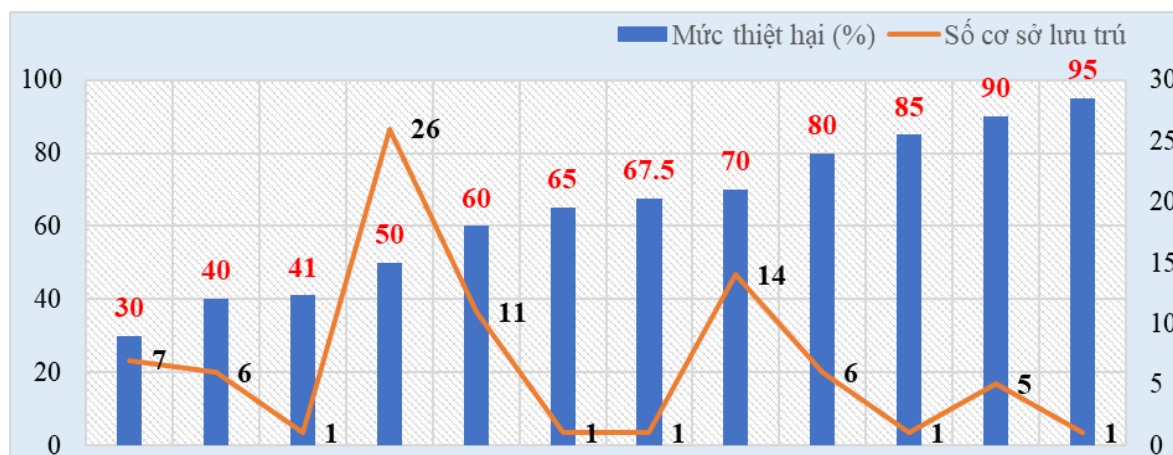
Nguồn: Khảo sát của tác giả, năm 2021. Kết quả khảo sát, n=80

a) Ảnh hưởng đến lượng khách

Thời gian qua, dù các doanh nghiệp đã đẩy mạnh các công tác quảng bá sản phẩm nhằm kích cầu sau khi tình hình dịch bệnh trong nước đã ổn định nhưng hiệu quả vẫn không cao.

Dịch bệnh bùng phát và kéo dài trên toàn thế giới đã dẫn đến tình trạng nhiều khách sạn, homestay... tại thành phố Cần Thơ bị đóng băng hoạt động, đóng cửa vì thiếu du khách lưu trú. Lượng khách lưu trú tại các doanh nghiệp ước tính giảm trung bình 58,4%, trong đó, đơn vị có lượng khách giảm thấp nhất so với hoạt động trước dịch là 30%, giảm nhiều nhất lên đến 95% (sơ đồ 1).

Sơ đồ 1: Mức độ sụt giảm lượng khách do dịch bệnh Covid-19

Nguồn: Khảo sát của tác giả, năm 2021. Kết quả khảo sát, n=80

Tỷ lệ cơ sở doanh nghiệp có lượng khách giảm dưới 50% trong tổng số 80 đơn vị được khảo sát là 14 đơn vị (chiếm 17,6%), còn lại 66 đơn vị giảm từ 50% trở lên. Trong đó, các khách sạn chiếm thị phần khách lưu trú như: Vinpearl hotel Cần Thơ, Mường Thanh Luxury Cần Thơ, TTC Cần Thơ, Victoria Cần Thơ, Ninh Kiều 2... lượng khách lưu trú cũng giảm từ 40%-50%. Điển hình như khách sạn Mường Thanh Luxury Cần Thơ, lượng khách lưu trú giảm hơn 41% so với trước dịch tương đương với khoảng 4.200 lượt khách lưu trú. Riêng đối với Resort Victoria Cần Thơ trong tháng 9/2020, lượng khách giảm 60% so với cùng thời điểm này năm 2019. Riêng các khách sạn khu vực bến Ninh Kiều, như: TTC Cần Thơ, số lượng khách lưu trú giảm tới 8.000 lượt khách, chiếm khoảng 50% so với cùng kỳ năm 2019. Vinpearl hotel Cần Thơ cũng không là trường hợp ngoại lệ khi lượng khách lưu trú đã giảm đến 60% so với thời điểm trước dịch, gây thiệt hại nặng nề cho doanh thu ngành du lịch. Các quốc gia trên thế giới, trong đó có Việt Nam đã phải chủ động đóng cửa hải quan, siết chặt kiểm soát đối với khách quốc tế. Còn riêng đối với khách du lịch trong nước, do thực hiện các chính sách, biện pháp cách ly xã hội đảm bảo an toàn sức khỏe, tránh lây lan dịch bệnh trong cộng đồng, nên cũng bị hạn chế đi lại. Đây cũng là nguyên nhân chủ yếu dẫn đến tình trạng khan hiếm du khách. Với không khí ảm đạm, thiếu vắng du khách, có thể nhận thấy rất rõ sự ảnh hưởng rất mạnh của dịch bệnh Covid-19 đến hoạt động du lịch nói chung và hoạt động kinh doanh dịch vụ lưu trú nói riêng của thành phố Cần Thơ.

b) Ảnh hưởng doanh thu

Sự suy giảm trầm trọng lượng khách lưu trú trên địa bàn đã kéo theo sự suy giảm về doanh thu của hoạt động kinh doanh dịch vụ lưu trú trên địa bàn. Qua khảo sát, trong 80 doanh nghiệp thì có 17 doanh nghiệp có doanh thu giảm dưới 50% (chiếm 21,25%), còn lại 63 doanh nghiệp tổn thất trên 50% doanh thu. Như vậy, có thể thấy rằng, dưới tác động của dịch bệnh Covid-19, doanh thu của doanh nghiệp lưu trú trên địa bàn bị sụt giảm nghiêm trọng. Trong đó, những doanh nghiệp chịu ảnh hưởng ít nhất thì doanh thu cũng giảm 25% so với cùng thời điểm này giai đoạn trước dịch. Còn những doanh nghiệp ảnh hưởng nặng nề nhất thì mức doanh thu giảm lên đến 95%. Đơn cử như Vinpearl hotel Cần Thơ, tính đến thời điểm tháng 11/2020 đã thiệt hại hơn 10 tỷ đồng. Hay như TTC Cần Thơ, con số tổn thất đã lên đến 20 tỷ đồng, bị giảm hơn 50% tổng doanh thu so với mức doanh thu các năm trước đó. Victoria Cần Thơ là một trong những khách sạn có lượng khách quốc tế chiếm thị phần lớn, chỉ riêng trong tháng 9/2020, cơ sở này đã bị thiệt hại hơn 1,3 tỷ đồng. Một số khách sạn vừa và nhỏ cũng bị thiệt hại lớn, doanh thu giảm từ 90% trở lên, như: Kim Phụng hotel, Ruby Cần Thơ và Nam Sơn hotel.

c) Ảnh hưởng công tác điều hành và quản lý

Dịch bệnh đã gây ảnh hưởng lớn đến các doanh nghiệp hoạt động lưu trú trong du lịch trên địa bàn thành phố Cần Thơ. Vấn đề mà các doanh nghiệp, công ty đang đối mặt không chỉ ảnh hưởng về doanh thu hay lợi nhuận mà còn là các vấn đề về nguồn vốn, chi phí vận hành, nguồn nhân lực. Nhìn chung, có ba vấn đề lớn trong công tác điều hành quản lý mà doanh nghiệp đã và đang phải đối mặt bởi tác động của dịch bệnh.

Một là, các doanh nghiệp đã và đang phải đối mặt với việc xoay các dòng tiền để duy trì hoạt động với hi vọng chờ ngày dịch bệnh được khống chế và trở về quỹ đạo cũ như trước khi dịch bệnh bùng phát. Với những doanh nghiệp có nguồn vốn dự phòng nhỏ, không đủ để vận hành trong suốt thời gian dịch bệnh, thì việc lựa chọn các gói tín dụng lâu dài là giải pháp hàng đầu cho các doanh nghiệp để tháo gỡ tạm thời các khó khăn trước mắt.

Hai là, chi phí thuê mặt bằng. Đây là vấn đề gây áp lực nghiêm trọng với doanh nghiệp vì phần lớn doanh nghiệp có doanh thu sụt giảm mạnh, nhiều doanh nghiệp đóng băng hoạt động, đặc biệt là doanh nghiệp hoạt động trong lĩnh vực lưu trú doanh nghiệp. Nguyên nhân là do điều chỉnh chính sách và cách tính giá thuê đất khiến tiền thuê đất năm 2020 tăng đột biến. Có những doanh nghiệp phải trả tiền thuê đất cao gấp 3-4 lần so với năm 2019. Số tiền trả tiền thuê đất của các doanh nghiệp có diện tích sử dụng đất lớn như: doanh nghiệp kinh doanh khách sạn, kinh doanh kho bãi, logistics tăng vài chục phần trăm tới hàng trăm phần trăm so với năm 2019.

Ba là, bảo toàn nguồn nhân lực. Nhiều doanh nghiệp cho rằng để tìm kiếm và đào tạo lại một nguồn nhân lực mới sẽ mất nhiều thời gian, công sức và nhiều chi phí hơn. Mặt khác, dịch bệnh là thảm họa toàn cầu nên ảnh hưởng đến cá nhân, tập thể và các cơ quan... Chính vì thế, các doanh nghiệp đã lựa chọn biện pháp “hỗ trợ và chia sẻ” để giữ chân nguồn nhân lực và luôn trong tư thế sẵn sàng nắm bắt cơ hội khôi phục lại hoạt động kinh doanh.

5. Giải pháp và kiến nghị ứng phó tác động của Covid-19 và phục hồi hoạt động cho lưu trú du lịch tại thành phố Cần Thơ

5.1. Biện pháp ứng phó của các doanh nghiệp lưu trú du lịch đối với dịch bệnh Covid-19

Thành phố Cần Thơ đã và đang tiếp tục đẩy mạnh công tác tuyên truyền, triển khai hiệu quả các văn bản của Trung ương và ban hành kịp thời các văn bản chỉ đạo tại địa bàn thành phố, như Công văn số 2289/UBND-KGVX ngày 31 tháng 7 năm 2020 của Ủy ban nhân dân thành phố Cần Thơ về thực hiện công tác phòng chống dịch bệnh Covid-19 trong tình hình mới. Ủy ban nhân dân thành phố còn tập trung chỉ đạo phòng, chống dịch, quyết tâm không để dịch bệnh lây lan trong cộng đồng; Công văn số 1585-CV/TU ngày 27 tháng 7 năm 2020 của Ban Thường vụ Thành ủy về việc tiếp tục chú trọng các biện pháp phòng, chống dịch bệnh Covid-19 trên địa bàn thành phố. Đặc biệt là, Hướng dẫn số 1450/HD-SVHTTDL ngày 4 tháng 6 năm 2020 của Sở Văn hóa, Thể thao và Du lịch thành phố Cần Thơ về việc hướng dẫn thực hiện các tiêu chí du lịch an toàn trong việc phòng, chống dịch Covid-19 đối với doanh nghiệp du lịch tại thành phố Cần Thơ cho 3 lĩnh vực trong du lịch là cơ sở lưu trú, dịch vụ lữ hành, khu, điểm du lịch. Các doanh nghiệp hoạt động lưu trú du lịch trên địa bàn Cần Thơ đã nhận thức được mức độ ảnh hưởng của dịch bệnh và đã chủ động thực hiện các giải pháp nhằm giảm thiểu tác động dịch bệnh trên tinh thần tuân thủ chặt chẽ các phương án chỉ đạo của chính quyền địa phương. Qua khảo sát thực tế, các doanh nghiệp đã tiến hành thực hiện các giải pháp giảm thiểu tác động chủ yếu như sau:

Một là, tập trung khai thác thị trường khách lưu trú trong nước: đây được cho là biện pháp hiệu quả để nhằm tăng cường năng lực kinh doanh cho chính bản thân các doanh nghiệp lưu trú, nhằm chuyển đổi đối tượng khách hàng, giảm thiểu tình trạng vắng khách lưu trú cũng như tăng cường mức doanh thu cho doanh nghiệp.

Hai là, đảm bảo an toàn sức khỏe cho nhân viên: đây là biện pháp cần thiết và quan trọng nhất để giảm thiểu mức thấp nhất tác động của dịch bệnh để tránh lây lan cũng như đảm bảo an toàn cho nguồn nhân lực của doanh nghiệp lưu trú. Tránh tổn thất về nguồn nhân lực cho doanh nghiệp kinh doanh.

Ba là, giảm lương đối với nhân viên: trên thực tế, rất khó khăn cho việc áp dụng giải pháp này khi mà các đơn vị lưu trú hiện nay đang trong tình trạng khách lưu trú khá ít, hoạt động của doanh nghiệp bị đóng băng tạm thời. Tuy nhiên, để giữ chân nguồn nhân sự lành nghề, có kinh nghiệm và chuyên môn cao đã qua đào tạo, các đơn vị lưu trú thực hiện giảm lương nhân viên thay vì cắt giảm nhân sự. Biện pháp này không những giúp các doanh nghiệp chia sẻ bớt gánh nặng về nguồn thu nhập cũng như việc làm, mà còn giúp các doanh nghiệp bảo toàn được nguồn nhân lực ban đầu, dễ dàng và nhanh chóng phục hồi lại hoạt động như thời điểm trước khi dịch bệnh xảy ra khi có cơ hội. Tuy nhiên, hiện nay, cũng có không ít doanh nghiệp lưu trú du lịch tại Cần Thơ do phải chịu tác động nặng nề của dịch bệnh và không đủ khả năng về tài chính để duy trì hoạt động đã buộc phải thực hiện giải pháp cắt giảm nhân sự để giảm bớt các chi phí cho việc chi trả lương khi mà tình trạng thừa nhân viên và thiếu việc làm đang diễn ra.

Bên cạnh những giải pháp về hoạt động kinh doanh, về nhân sự, các doanh nghiệp còn chủ động thực hiện các giải pháp khác như sử dụng tiết kiệm nguồn năng lượng và tiết kiệm nước nhằm giảm chi phí vận hành cho doanh nghiệp. Công tác phòng, chống dịch

bệnh cũng giữ vai trò rất quan trọng và luôn được các đơn vị lưu trú chú trọng và thực hiện nghiêm chỉnh. Các doanh nghiệp đã thực hiện nghiêm chỉnh các công văn, chỉ thị, chỉ đạo và hướng dẫn về việc phòng, chống dịch bệnh của cơ quan ban, ngành để đảm bảo an toàn, ngăn chặn bùng phát và lây lan trong cộng đồng. Các biện pháp được thực hiện thường xuyên như là khuyến cáo khách hàng thực hiện các biện pháp phòng, chống dịch bệnh và thường xuyên vệ sinh, khử khuẩn trang thiết bị, cơ sở vật chất. Ngoài ra, các doanh nghiệp còn chủ động thực hiện tạm ngưng hoạt động, trang bị máy đo thân nhiệt, trang bị dung dịch sát khuẩn, khẩu trang y tế, niêm yết các khuyến cáo của cơ quan ban, ngành... Nhìn chung, các giải pháp trên được hầu hết các doanh nghiệp áp dụng và thực hiện nghiêm ngặt. Qua đó có thể thấy, các doanh nghiệp đã có nhận thức về mức độ tác động của dịch bệnh và chủ động thực hiện nghiêm chỉnh các nguyên tắc phòng dịch.

Ngoài những giải pháp mà doanh nghiệp lưu trú du lịch đã thực hiện nhằm ứng phó và giảm thiểu tác động của dịch bệnh gây ra, doanh nghiệp còn chủ động thực hiện các giải pháp nhằm phục hồi hoạt động kinh doanh, như: giảm giá dịch vụ, tạo niềm tin cho khách hàng, khuyến mãi, đẩy mạnh công tác truyền thông... Nhìn chung, các biện pháp mà doanh nghiệp lưu trú thực hiện chủ yếu muốn tạo sự ảnh hưởng đến tâm lý tiêu dùng của khách hàng và nhằm kích cầu khách hàng. Tuy nhiên, với tình trạng dịch bệnh kéo dài như hiện nay thì các giải pháp mà doanh nghiệp lưu trú trong du lịch thực hiện cũng chỉ là những giải pháp tháo gỡ khó khăn mang tính tạm thời, không mang lại hiệu quả cao cho doanh nghiệp.

5.2. Giải pháp nhằm làm giảm tác động của Covid-19 và phục hồi lĩnh vực lưu trú du lịch tại thành phố Cần Thơ

Giảm thuế, giảm giá điện, nước cho doanh nghiệp: hiện nay, tuy hoạt động kinh doanh tại các công ty, doanh nghiệp trong lĩnh vực lưu trú hoạt động không tốt nhưng vẫn phải gồng mình chịu các mức thuế. Hầu hết khoản thuế mà các công ty, doanh nghiệp phải nộp sẽ phụ thuộc vào doanh thu từ hoạt động của doanh nghiệp, nhưng trong thời gian diễn ra dịch bệnh, doanh thu thấp thì thuế nộp cho ngân sách cũng thấp, việc giảm thuế trong thời gian dịch bệnh chỉ là biện pháp tháo gỡ các khó khăn tạm thời. Vấn đề đặt ra là cần có những chính sách hỗ trợ miễn giảm thuế cho hoạt động kinh doanh sau dịch để nhằm phục hồi và bù đắp những tổn thất mà các công ty, doanh nghiệp trong du lịch nói chung và lĩnh vực lưu trú nói riêng phải gánh chịu trong mùa dịch. Điều này không những giúp doanh nghiệp nhanh chóng phục hồi hoạt động kinh doanh mà còn tạo niềm tin và động lực để doanh nghiệp đầu tư khôi phục và phát triển hoạt động sau khi kết thúc dịch bệnh.

Nhanh chóng triển khai đồng bộ các gói hỗ trợ về nguồn vốn và lãi suất vay vốn: trong thời gian dịch bệnh bùng phát, tổn thất về doanh thu là một điều khó tránh khỏi đối với các công ty, doanh nghiệp kinh doanh dịch vụ lưu trú trong ngành du lịch. Bên cạnh việc nguồn thu giảm, thậm chí là không có nguồn thu, các công ty, doanh nghiệp buộc phải chi trả thêm các khoản phí vận hành và một phần chi phí hỗ trợ nhân viên, dẫn đến tình trạng hao hụt nguồn vốn và thanh toán lãi suất các gói vay trước đó chậm. Vì vậy, các gói hỗ trợ vay vốn lãi suất thấp và gia hạn thanh toán lãi suất cho các công ty, doanh nghiệp đã tham gia các gói vay trước đó là những vấn đề cấp thiết cần xem xét và thực hiện nhanh chóng để giúp các công ty, doanh nghiệp trong du lịch nói chung và lĩnh vực lưu trú nói riêng vượt giai đoạn khó khăn này và khôi phục lại hoạt động trở về quỹ đạo như giai đoạn trước khi dịch bệnh bùng phát.

Hỗ trợ cho đội ngũ nhân lực bị mất việc do ảnh hưởng của dịch bệnh Covid-19: các cơ quan ban, ngành cần có những chính sách hỗ trợ khắc phục tạm thời tùy theo mức độ ảnh hưởng dịch bệnh gây ra cho người lao động trên cả nước, trong đó có nguồn lao động trong lĩnh vực dịch vụ, du lịch. Bên cạnh đó, cần có những chính sách thúc đẩy và phát triển nguồn lao động Việt Nam về cả chất lượng về năng lực chuyên môn lẫn số lượng nguồn lao động chuyên nghiệp để phù hợp với xu hướng hội nhập quốc tế và chuỗi cung ứng thị trường lao động trên toàn cầu, nâng cao giá trị nguồn lao động Việt Nam và cải thiện mức sống cho người lao động. Để thực hiện được điều này, công tác dự báo, định hướng và đào tạo nguồn nhân lực có năng lực chuyên môn là một trong những điều cấp thiết. Mặt khác, Cục Việc làm cũng cần có những những giải pháp, chính sách hỗ trợ cho người lao động sau cuộc khủng hoảng việc làm do ảnh hưởng của dịch bệnh, như: thúc đẩy kết nối giữa thị trường cung - cầu nguồn lao động, thúc đẩy hoạt động giao dịch của các trung tâm dịch vụ việc làm theo tinh thần Nghị quyết 42/NQ-CP của Thủ tướng Chính phủ về *các biện pháp hỗ trợ người dân gặp khó khăn do dịch bệnh Covid-19*, ngày 09 tháng 04 năm 2020.

Tổ chức đào tạo, tập huấn miễn phí kiến thức và kỹ năng cho nguồn nhân lực: du lịch là một ngành dễ có những biến động trước những biến đổi của tự nhiên và xã hội. Khi dịch bệnh Covid-19 bùng phát và đang hoành hành, ngành du lịch trên thế giới cũng như ở Việt Nam, trong đó có thành phố Cần Thơ đã và đang chịu nhiều ảnh hưởng nặng nề. Hầu hết các hoạt động trong lĩnh vực du lịch đều bị tạm thời gián đoạn, đội ngũ lao động trong du lịch không có nhiều cơ hội tác nghiệp, cập nhật kiến thức, rèn luyện kỹ năng chuyên môn. Chính vì thế, việc tổ chức các lớp tập huấn, đào tạo bồi dưỡng chuyên môn là một trong những công tác thiết thực. Các hoạt động này có thể góp phần bảo toàn nguồn nhân lực cho ngành du lịch nói chung và lĩnh vực lưu trú nói riêng; đồng thời, có thể củng cố, trang bị, cập nhật những kiến thức, kỹ năng chuyên môn nghiệp vụ phù hợp với tình hình hiện nay.

Xúc tiến, quảng bá, kích cầu du lịch: tình hình dịch bệnh trên thế giới vẫn còn đang diễn biến phức tạp, mặc dù độ bao phủ vaccine đã đem lại nhiều tín hiệu khả quan. Trong thời điểm hiện tại, việc khôi phục hoạt động du lịch đã và đang được đánh giá thật trọng với sự vào cuộc của tất cả các cấp, các ngành. Việc mở lại các đường bay và các “vùng xanh” là những tín hiệu đáng mừng. Đối với thành phố Cần Thơ, mặc dù không phải là trung tâm dịch lớn của cả nước, đại dịch này cũng gây ra những thiệt hại nặng nề, nhất là sự suy giảm mạnh lượng khách du lịch tại các điểm du lịch, kéo theo sự suy giảm hoạt động kinh doanh dịch vụ du lịch tại địa bàn này. Mặt khác, dịch bệnh đã tác động đến kinh tế cá nhân và kinh tế chung. Chính vì thế, các công tác xúc tiến, quảng bá, kích cầu du lịch ngay lúc này là hết sức cần thiết để phục hồi du lịch, cụ thể:

Tiếp tục thực hiện các tiêu chí an toàn du lịch với dịch bệnh Covid-19 của Hiệp hội Du lịch theo *Quyết định số 10/2020/QĐ-HHDLVN ngày 20 tháng 02 năm 2020 về tiêu chí du lịch an toàn với dịch Covid-19*. Tổng hợp danh sách các doanh nghiệp đăng ký, khảo sát hướng dẫn thực hiện và công bố rộng rãi đến mọi người dân. Việc làm này sẽ tạo được lòng tin cho du khách khi đến du lịch tại địa phương. Đăng tải các chương trình khuyến mãi, kích cầu du lịch trên các trang thông tin như: Cổng thông tin điện tử của Sở, Trung tâm Phát triển du lịch hay các trang mạng xã hội như Facebook, Zalo... Cơ quan ban, ngành nên phối hợp với các kênh truyền thông để tuyên truyền và phát động du lịch “Cần Thơ - Điểm đến an toàn, thân thiện, chất lượng”, giới thiệu các sự kiện, lễ hội tổ chức tại thành phố Cần Thơ đến các địa phương lân cận để thu hút du khách đến với thành phố Cần Thơ. Khuyến khích các doanh nghiệp hoạt động trong du lịch nói chung và dịch vụ

lưu trú nói riêng tham gia đăng ký các tiêu chí an toàn. Liên kết các doanh nghiệp trên địa bàn để xây dựng các chương trình kích cầu du lịch an toàn và hiệu quả. Liên kết các “vùng xanh” để khởi động hoạt động du lịch nhanh và an toàn nhất khi điều kiện cho phép.

Để hoạt động du lịch trên địa bàn thành phố Cần Thơ mang tính bền vững và tăng khả năng ứng phó với các biến cố và dịch bệnh trong tương lai có thể ảnh hưởng đến hoạt động du lịch, dựa trên kết quả nghiên cứu, nhóm tác giả đề xuất một số kiến nghị sau:

Đối với chính quyền địa phương: các cơ quan ban, ngành của thành phố Cần Thơ phải luôn bám sát và theo dõi tình hình thực tế hoạt động của các công ty, doanh nghiệp trong lĩnh vực du lịch để kịp thời nắm tình trạng, mức độ thiệt hại và kịp thời tháo gỡ khó khăn cho doanh nghiệp dưới tác động của dịch bệnh có thể gây ra cho ngành du lịch. Đặc biệt là công tác rà soát, thống kê mức độ ảnh hưởng đến nguồn nhân lực du lịch trong trường hợp dịch bệnh để đưa các gói hỗ trợ hợp lý. Bên cạnh đó, cần xem xét lại những bất cập trong quá trình xử lý các hồ sơ để triển khai nhanh chóng và kịp thời các khoản hỗ trợ cho các đối tượng, được giúp doanh nghiệp cũng như đội ngũ nhân sự bị ảnh hưởng bởi dịch bệnh để tháo gỡ những khó khăn, bất cập. Bên cạnh đó, cần thường xuyên mở các lớp tập huấn bồi dưỡng kiến thức, kỹ năng, nghiệp vụ an toàn du lịch cho doanh nghiệp, tổ chức, cá nhân đang tham gia làm du lịch trên địa bàn nhằm đáp ứng nhu cầu du lịch của du khách, đồng thời đảm bảo an toàn cho cộng đồng trong trường hợp dịch bệnh xảy ra.

Đối với doanh nghiệp kinh doanh dịch vụ lưu trú: cần thực hiện nghiêm chỉnh các khuyến cáo về việc phòng, chống dịch bệnh do cơ quan ban, ngành ban hành khi có dịch bệnh xảy ra. Thường xuyên vệ sinh khách sạn, xịt khử khuẩn các khu vực tiếp đón khách lưu trú. Trang bị khẩu trang, máy đo thân nhiệt và dung dịch rửa tay sát khuẩn đầy đủ trong trường hợp xảy ra dịch. Theo dõi, bám sát tình hình dịch bệnh thực tế và luôn trong trạng thái sẵn sàng ứng phó với các trường hợp đột xuất. Đối với hoạt động kinh doanh, nên chủ động đăng ký thực hiện các tiêu chí an toàn để tạo lòng tin cho khách hàng, tăng năng lực kinh doanh, giảm thiểu tác động của dịch bệnh đến hoạt động của doanh nghiệp. Tham gia các chương trình, hội nghị về biện pháp phục hồi và kích cầu du lịch để kịp thời nắm bắt cơ hội phục hồi và phát triển sau dịch. Chủ động liên kết các doanh nghiệp để tạo ra các sản phẩm du lịch độc đáo, mới lạ nhằm kích cầu du lịch.

Đối với khách du lịch: tuân thủ thực hiện nghiêm chỉnh các biện pháp, khuyến cáo của Bộ Y tế. Quan trọng hơn là hạn chế mức thấp nhất việc di chuyển đến các khu vực, địa phương đang có diễn biến dịch bệnh phức tạp và thực hiện công tác cách ly, giãn cách xã hội để đảm bảo an toàn cho gia đình và cho cộng đồng, tránh nguy cơ lây nhiễm cho cộng đồng. Nâng cao nhận thức về mức độ ảnh hưởng và nguy hiểm của dịch bệnh đối với sức khỏe bản thân và cộng đồng. Mỗi du khách cần có ý thức, tôn trọng và bảo vệ các nguồn tài nguyên, ý thức bảo vệ môi trường cảnh quan của điểm đến và môi trường sinh thái; bình tĩnh, hợp tác với chính quyền địa phương để xử lý các tình huống bất ngờ không may xảy ra khi đến du lịch tại thành phố Cần Thơ nói chung và các điểm tham quan nói riêng.

6. Kết luận

Dịch bệnh Covid-19 đã ảnh hưởng đến nhiều công ty, doanh nghiệp lưu trú du lịch tại thành phố Cần Thơ, làm hoạt động của nhiều doanh nghiệp bị suy giảm và gián đoạn

ng nghiêm trọng, nhiều doanh nghiệp đã tạm ngưng hoạt động, thậm chí có doanh nghiệp đã giải thể. Có thể nhận định rằng, dịch bệnh Covid-19 là một biến cố lớn, làm chậm lại quá trình phát triển của ngành du lịch, đặc biệt là lĩnh vực lưu trú du lịch, một lĩnh vực có vai trò quan trọng trong cơ cấu ngành du lịch. Trong đó, các đối tượng chịu ảnh hưởng trực tiếp và nặng nề nhất là chủ các công ty, doanh nghiệp kinh doanh lưu trú đang đứng trước nguy cơ giải thể vì không đủ kinh phí để duy trì hoạt động. Đặc biệt, đối với các công ty, doanh nghiệp mới thành lập chưa lâu thì dịch bệnh Covid-19 bùng phát, nay còn phải đối mặt với vấn đề các chi phí vận hành hàng tháng nên nguy cơ giải thể càng cao hơn. Để giảm thiểu tác động của dịch bệnh, ngoài các chính sách hỗ trợ từ các cơ quan ban, ngành, các doanh nghiệp cần phải chủ động hơn trong việc ứng phó dịch bệnh. Tuy nhiên, những giải pháp mà doanh nghiệp đang thực hiện chỉ là những giải pháp mang tính tháo gỡ khó khăn tạm thời, chưa thật sự đem lại hiệu quả lâu dài. Do đó, cần có một chiến lược tổng thể hơn trong việc phối hợp giữa nhà nước, doanh nghiệp và cộng đồng trong việc ứng phó và phục hồi lĩnh vực lưu trú du lịch.

Tài liệu tham khảo

1. Minh Hiếu (2017), *Danh sách cơ sở lưu trú du lịch trên địa bàn thành phố Cần Thơ đã được thẩm định xếp hạng*, Phòng Quản lý du lịch, Tp. Cần Thơ.
2. Sở Văn hóa, Thể thao và Du lịch thành phố Cần Thơ (2019), *Báo cáo số liệu hoạt động du lịch từ năm 2015-2019*, Tp. Cần Thơ.
3. Sở Văn hóa, Thể thao và Du lịch thành phố Cần Thơ (2020), *Báo cáo tác động do ảnh hưởng dịch bệnh viêm đường hô hấp cấp Covid-19 đối với ngành du lịch thành phố Cần Thơ và đề xuất giải pháp khắc phục*, Tp. Cần Thơ.
4. Sở Y tế thành phố Cần Thơ (2020), *Báo cáo nhanh tình hình phòng chống dịch bệnh Covid-19 trên địa bàn thành phố Cần Thơ*, Tp. Cần Thơ.
5. Cục Thống kê thành phố Cần Thơ (2020), “Tình hình kinh tế - xã hội 08/2020”, <http://www.thongkecantho.gov.vn>, truy cập ngày 25/5/2021.
6. Ái Lam (2020), “Du lịch Cần Thơ đón hơn 8,8 triệu lượt khách trong năm 2019”, <https://baocantho.com.vn/du-lich-can-tho-don-hon-8-8-trieu-luot-khach-trong-nam-2019-a116820.html>, truy cập ngày 25/5/2021.
7. Thiện Tâm (2020), “Du lịch Việt Nam thiệt hại 23 tỷ USD trong năm 2020”, <https://vnexpress.net/du-lich-viet-nam-thiet-hai-23-ty-usd-trong-nam-2020-4189067.html>, truy cập ngày 25/5/2021.
8. Nguyễn Tuấn (2019), “Năm 2018 thành phố Cần Thơ đón gần 8,5 triệu lượt khách du lịch”, <http://baodulich.net.vn/Nam-2018-TP-Can-Tho-don-gan-8-5-trieu-luot-khach-du-lich-2402-17980.html>, truy cập ngày 25/5/2021.
9. Tổng cục Thống kê - Cục Thống kê (2020), “Báo cáo tình hình kinh tế - xã hội quý II và 6 tháng năm 2020”, <https://www.gso.gov.vn/du-lieu-va-so-lieu-thong-ke/2020/06/bao-cao-tinh-hinh-kinh-te-xa-hoi-6-thang-dau-nam-2020/>, truy cập ngày 25/5/2021.
10. Giang Vi (2021), “Thế giới ghi nhận tổng cộng gần 95 triệu ca nhiễm Covid-19”, <https://nhandan.com.vn/tin-tuc-the-gioi/the-gioi-ghi-nhan-tong-cong-gan-95-trieu-ca-nhiem-covid-19-632044/>, truy cập ngày 25/5/2021.

